SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

EU:n vuoden 2040 ilmastotavoite sekä eteneminen kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, haluaa toimittaa valiokunnalle kirjallisen lausunnon komission tiedonannosta "EU:n vuoden 2040 ilmastotavoite sekä eteneminen kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä".

Yleistä

SBB pitää hyvänä sitä, että komissio antoi 2040-tiedonannon ennen ensi kesän EU-vaaleja. Tämä on tehokas keino siirtää viestikapula uusille EU-päättäjille.

Pidämme hyvänä sitä, että Suomi on määrätietoisesti ennakkovaikuttanut 2040-tiedonantoon.

SBB:n arvion mukaan E-kirjeeseen on kirjattu hyvin Suomen kanta komission 2040-esityksen osalta sekä tarpeen mukaan päivitetty aikaisempia ennakkovaikuttamisviestejä.

SBB pitää tärkeänä sitä, että komission mukaan ilmastotoimia tarvitaan kaikilla sektoreilla.

SBB pitää tärkeänä myös sitä, ettei komissio esitä vuoteen 2030 ulottuvaa lainsäädännön muuttamista, vaan korostaa sen täysimääräistä toimeenpanoa edellytyksenä 2040 tavoitteen saavuttamiselle. Haluamme huomauttaa, että lähemmäs 2040-lukua mentäessä esitykseen sisältyy paljon epävarmuustekijöitä, kuten maankäyttösektorin epävarmuudet sekä uusien teknologioiden (erityisesti CCUS) kehitysvauhti ja tehokkuus.

Biokaasu

Komission tiedonanto nostaa seuraavat sektorit ilmastotoimien polttopisteeseen: energiantuotanto, rakennusten lämmitys, teollisuus, liikenne ja alkutuotanto. Energiasektori on keskeisin näistä sektoreista. Arviomme mukaan biokaasu ja ravinteiden kierrätys linkittyvät monella tapaa liikenne-, teollisuus- ja maataloussektoreiden ilmastotyöhön.

SBB:n arvion mukaan tiedonannossa tunnistetaan hyvin biometaanin tuotannossa syntyvän biogeenisen hiilidioksidin talteenotto- ja hyödyntämismahdollisuudet. Komission 2040-tiedonnoannnossa biokaasu ja biometaani mainitaan osana ”kaikkia osapuolia hyödyttävinä ratkaisuina”, jotka ratkaisevat energiahaasteiden lisäksi esimerkiksi maan ja veden käyttöhaasteita. Kaikkia osapuolia hyödyttävät ratkaisut komissio esittää asetettavaksi etusijalle EU:n energiajärjestelmää kehitettäessä.

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Maatalous

Maatalouden päästövähennyksien ja rahoituskeinojen osalta komission esitys oli ennakoitua kevyempi. Tiedonannossa tuodaan kyllä esille erilaisia päästövähennystoimia, mutta päästövähennystavoitetta ei annettu. Maatalouden päästövähennystoimien joukossa on mm. viljelysmaan kasvukunnon parantaminen ja hiilensidonnan lisääminen sekä metaanipäästöjen vähentäminen lannan tehokkaammalla käsittelyllä ja hyödyntämisellä. Näissä ravinteiden kierrätyksellä on luonnollisesti tärkeä rooli.

Maatalouden ilmastotoimien rahoittamissa mainitaan CAP sekä tuodaan esille tarve liiketoimintamahdollisuuksia kestävälle elintarvikearvoketjulle ja hyödyntää yksityisiä varoja synergiassa julkisen rahoituksen kanssa. Komission esityksen mukaan tämä voitaisiin tehdä uusilla markkinapohjaisilla mekanismeilla kestävän ruoantuotannon edistämiseksi. Tiedonannossa ei avattu markkinapohjaisia mekanismeja tämän tarkemmin. SBB haluaa tuoda tietoonne, että aikaisemmin Komission tilaamassa konsulttiselvityksessä tunnistettiin viisi erilaista päästökaupparatkaisua hyödynnettäväksi maataloudessa (Pricing agricultural emissions and rewarding climate action in the agri-food value chain; 2023; Trinomics).

SBB:n arvion mukaan Suomen kannassa on annettu hyvä evästys käydä neuvotteluita maatalouden uusista päästövähennysmekanismeista. Suomessa on kansallisesti harkinnassa nykyisen biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen joustomekanismin käyttöönotto, missä muualla taakanjakosektorilla tehtäviä päästövähennyskeinoja voitaisiin hyödyntää tieliikenteen päästövähennyksissä. Jakeluvelvoitelain muutosesitys on tulossa syksyllä eduskuntaan. Hallitusohjelmassa on kirjauksia myös mm. negatiivisten päästöjen huutokaupasta. SBB:n näkemyksen mukaan olisi hyvä, että kansallisesti kokeiltaisiin uusia markkinamekanismeja, mutta suuremmat linjaukset tehtäisiin vasta sitten, kun EU:n ilmastopolitiikan infrastruktuuri on selkeytynyt ja EU-tasolla on sovittu laskentasäännöistä.

Hiilidioksidin talteenotto ja vapaaehtoiset hiilimarkkinat

Komission tavoitteet hiilidioksidin talteenotolle ovat huomattavat, ja biogeenisellä hiilidioksidilla on keskeinen rooli niin hiilidioksidin hyödyntämisen kuin varastoinnin ratkaisujen osalta. SBB:n arvion mukaan ”Kohti kunnianhimoista teollista hiilenhallintaa EU:ssa” -tiedonanto täydentää hyvin 2040-tiedonantoa.

Suomessa biogeenisen hiilensidonnan mahdollisuudet perustuvat pitkälti puubiomassoihin, kun taas EU:ssa keskimäärin maatalousbiomassapohjaisen rooli on suhteessa tärkeämpi. SBB:n mielestä tämä on Suomen tärkeä huomioida jatkoneuvotteluissa.

SBB pitää tärkeänä sitä, että Euroopan parlamentti, komissio ja jäsenmaat pääsivät 20.2.2024 alustavaan sopuun asetuksesta, jolla luodaan EU-tason säännöt pysyvän hiilenpoiston, hiilenviljelyn ja hiilen varastoinnin sertifioinnista. Vapaaehtoisten sääntöjen tarkoituksena on helpottaa ja nopeuttaa korkealaatuisten hiilenpoisto- ja maaperäpäästöjen vähentämistoimien käyttöönottoa EU:ssa. SBB pitää hyvänä, että soveltamisalassa ovat mukana hiiliviljely ja maaperän päästöt. Arviomme mukaan sovittu EU-tason säännöt helpottavat paitsi EU-tason toimien hahmottelua, että myös kansallisten toimenpiteiden suunnittelua.

Kierto- ja biotalous

SBB:n arvion mukaan komission ehdotuksessa on otettu bio- ja kiertotalouden ratkaisut hyvin osaksi ilmastotyökalupakkia. Erityisesti kiertotaloutta on tarkasteltu monipuolisesti. SBB:n arvion mukaan kiertotalouden edistämisessä on edelleen tehtävää: kiertotalousmarkkinat ovat jäsenmaakohtaisia ja kierrätystavoitteissa on petraamista.

Komission tiedonannossa biotalous on linkitetty tiedonannossa vahvasti ruokajärjestelmään (kts. kappale 6. Land, food and bioeconomy). SBB:n arvion mukaan komission tiedonnanosta puuttuu konkreettiset biotalouden edistämistoimet. SBB:n mielestä Suomen on tärkeä jatkaa vaikuttamistoimia, että biotalous otetaan kattavasti huomioon EU:n energia- ja ilmastopolitiikassa ja sektoritasoilla.

Lisätiedot

Anna Virolainen-Hynnä
Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi